

Nr 233.

Av herrar **Bagge** och **Anderson** i Norrköping, *angående interpellationsinstitutets omformning och utbyggnad.*

I en vid 1928 års riksdag väckt motion (II:421) framhölls, att interpellationsinstitutet i den svenska riksdagen icke har utvecklats till att bliva det organ för information och kontroll, som institutet är i flertalet moderna folkrepresentationer. Det har, liksom mycket annat i den svenska riksdagen, byråkratiserats. En interpellation besvaras nästan aldrig omedelbart, icke ens om den framställda frågan gäller ett aktuellt ärende, utan vanligen förflyta veckor, ja månader, innan vederbörande statsråd lämnar svaret. Det långa dröjsmålet med svarets avgivande gör att i många fall intresset för den framställda frågan förflyktigas. Interpellationsinstitutet i vår riksdag har mer och mer fått karaktär av en utredningsapparat, som sätter ämbetsverk och departement i rörelse för att anskaffa och sammanställa sakuppgifter. Dess politiska betydelse är däremot ringa. Politiska debatter, som kunna framkallas interpellationsvägen, anknytas i stället till behandlingen av utskottsutlåtanden. Det kan ifrågasättas om detta är att föredraga framför en utveckling av interpellationsinstitutet, som ger riksdagens kamrar tillfälle att när som helst upptaga till diskussion ett ärende av aktuell betydelse eller stort politiskt intresse.

Dessa synpunkter på interpellationsinstitutets praktiska tillämpning, som framfördes i motionen vid 1928 års riksdag, synes oss i stort sett alltjämt äga giltighet. I pressdiskussionen har sedan dess vid flera tillfällen framhållits att interpellationsinstitutet borde i större utsträckning komma till användning dels som ett organ för politisk kontroll från riksdagens sida och dels som ett medel för en mera regelbunden information från regeringens sida genom upplysningar till riksdagen i aktuella frågor. Visserligen är, såsom konstitutionsutskottet framhöll i sitt utlåtande över nyssnämnda motion, behovet av sådana upplysningar icke så stort i vårt land, då myndigheternas handlingar hos oss äro offentliga, men detta utesluter icke att situationer kunna uppstå, då interpellationsinstitutet kan vara av betydelse såsom informationskälla i första rummet för riksdagen men även för allmänheten. En icke oväsentlig fördel, som genom en smidigare tillämpning av interpellationsinstitutet skulle kunna vinnas, vore att allmänhetens intresse för riksdagen och dess förhandlingar skulle ökas.

Det har därför synts oss önskvärt att frågan om interpellationsinstitutets utbyggnad och effektivisering upptages till förnyat övervägande. Vi ifrågasätta icke under alla förhållanden grundlagsändringar i sådant syfte utan hålla före att — såsom 1928 års konstitutionsutskott också framhållit — institutets ut-

byggnad och omformning i här angivet syfte även skulle kunna genomföras antingen likformigt för bägge kamrarna genom tillägg till reglementariska föreskrifter för riksdagen eller — såsom hittills — av varje kammare för sig genom ändringar i respektive kamrars ordningsstadga. Förslag till sådana ändringar borde genom konstitutionsutskottets försorg utarbetas och för kamrarna framläggas.

Som riktlinjer för interpellationsinstitutets utbyggande vilja vi nu föreslå att en viss dag i veckan, t. ex. fredagens eftermiddagsplenum, eller var fjortonde dag tid utanför föredragningslistan borde anslås till besvarande av interpellationer. Dessa borde helst uppdelas i två former, den ena avseende s. k. enkla frågor och den andra egentliga interpellationer. De enkla frågorna skola genom talmännen för kamrarna anmälas och till vederbörande statsråd avlämnas skriftligen minst två dagar tidigare. Anser sig regeringsledamot förhindrad att lämna svar tillåtes icke debatt, men frågan kan ånyo framställas. Besvaras frågan, äger interpellanten rätt att efter svaret yttra sig, övriga kammarledamöter blott att framställa kompletterande frågor. Dylika interpellationer eller frågor, som blott avse att framkalla vissa sakupplysningar eller att rikta allmänhetens uppmärksamhet på vissa förhållanden, skulle alltså icke få ge anledning till egentliga debatter. För behandling av egentliga interpellationer, d. v. s. interpellationer av större politisk räckvidd, skulle dock givetvis, såsom nu är förhållandet, tillfälle till en diskussion utan någon inskränkning beredas.

Vi anse att möjligheterna till interpellationsinstitutets effektivisering icke äro uttömda genom dessa antydningar, utan att även andra former kunna tänkas för att åstadkomma en smidigare tillämpning av institutet. Vår avsikt är emellertid närmast att rikta uppmärksamheten på en riksdagens reformfråga, vars lösning ej bör undanskjutas.

Vi hemställa,

att konstitutionsutskottet ville låta utreda frågan om interpellationsinstitutets omformning och utbyggnad samt till riksdagens kamrar härom framlägga förslag.

Stockholm den 23 januari 1938.

Gösta Bagge.

Ivar Anderson.